

Međuodnos klime i turizma

Dr.sc. Mira Zovko, znanstvena suradnica

Institut za turizam, Zagreb

Ilok / 24. travnja 2024.

SADRŽAJ

1. MEĐUODNOS TURIZMA I KLIME U KONTEKSTU UZROKA I POSLJEDICA

- Pokretači i Utjecaji turizma na klimu i klime na turizam
- Rizici turističkog poslovanja

2. MEĐUODNOS TURIZMA I KLIME U KONTEKSTU ZAHTJEVA ZELENE TRANZICIJE

- Mehanizmi i Alati za smanjenje utjecaja i rizika

1. MEĐUODNOS TURIZMA I KLIME

POKRETAČI, UZROCI I RIZICI

POKRETAČI KLIMATSKIH PROMJENA

Rast energetske potreba i emisija

Primarne energetske potrebe turizma

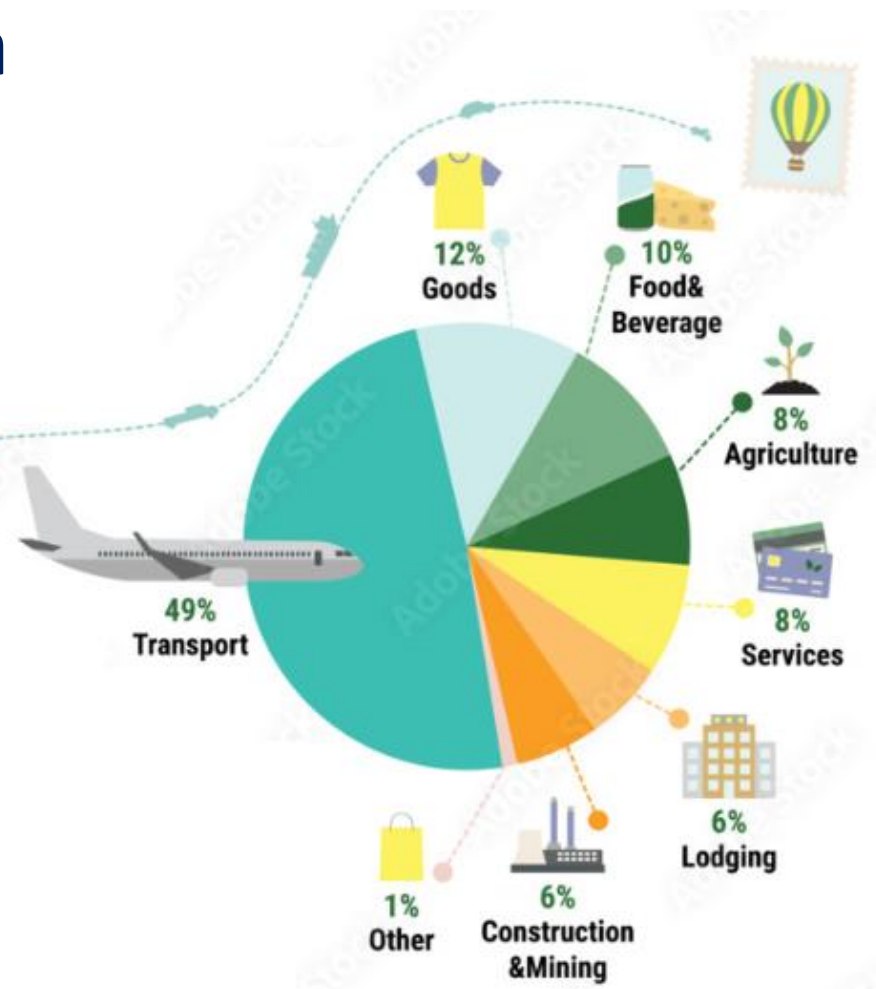
Putovanje/prijevoz

Smještaj

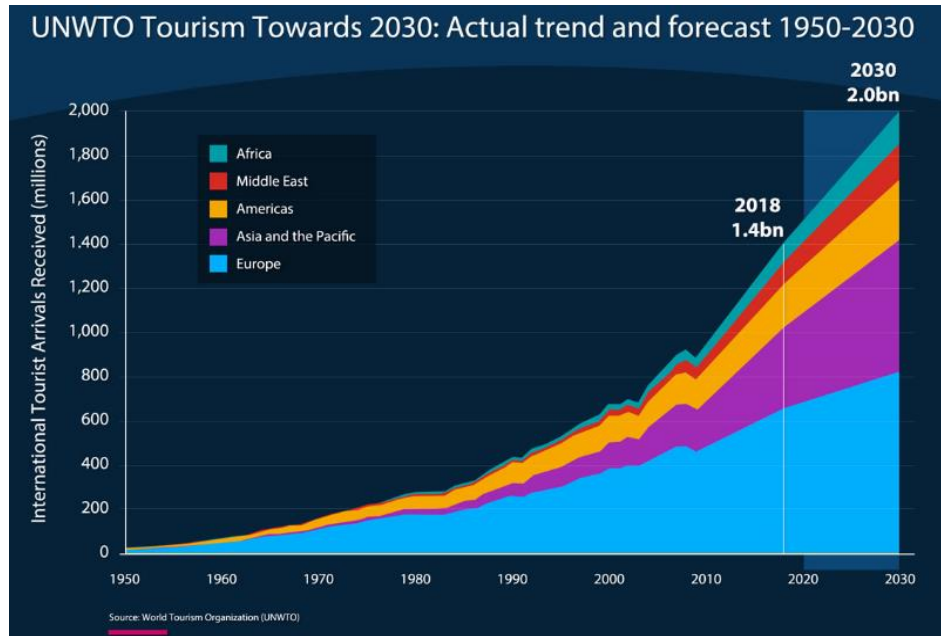

Ugostiteljstvo

Izvor : Sustainable
Travel International

ZNAČAJKE GLOBALNOG TURIZMA I KLIMATSKE POSLJEDICE

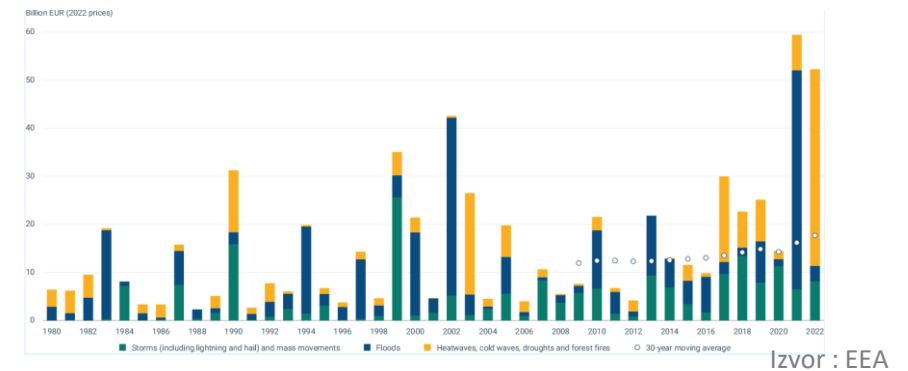

RAST TURIZAM - globalno

- 4,4% godišnja stopa rasta turističke industrije
- 25% povećanje emisija CO₂eq. 2016. - 2030.
- 170% povećanje emisija CO₂eq. do 2050.
- 5 - 10% globalnih emisija CO₂eq.

RAST EKONOMSKE ŠTETE U EU RADI PROMJENE KLIME

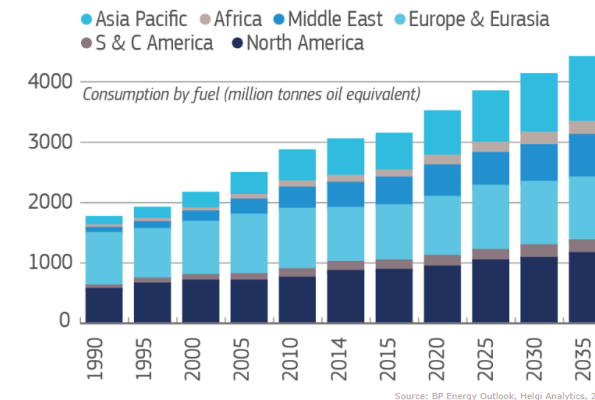
- zadnje 2 godine 52 - 60 milijardi EUR

RAST POTROŠNJE ENERGIJE – globalno

- za 1.7% godišnje

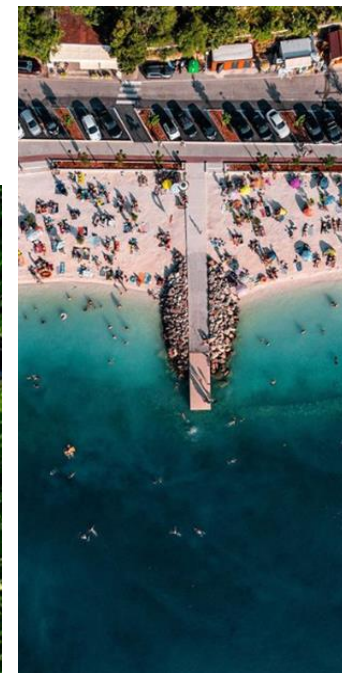
Natural gas consumption outlook by region

ZNAČAJKE HRVATSKOG TURIZMA RH

Turistička industrija RH:

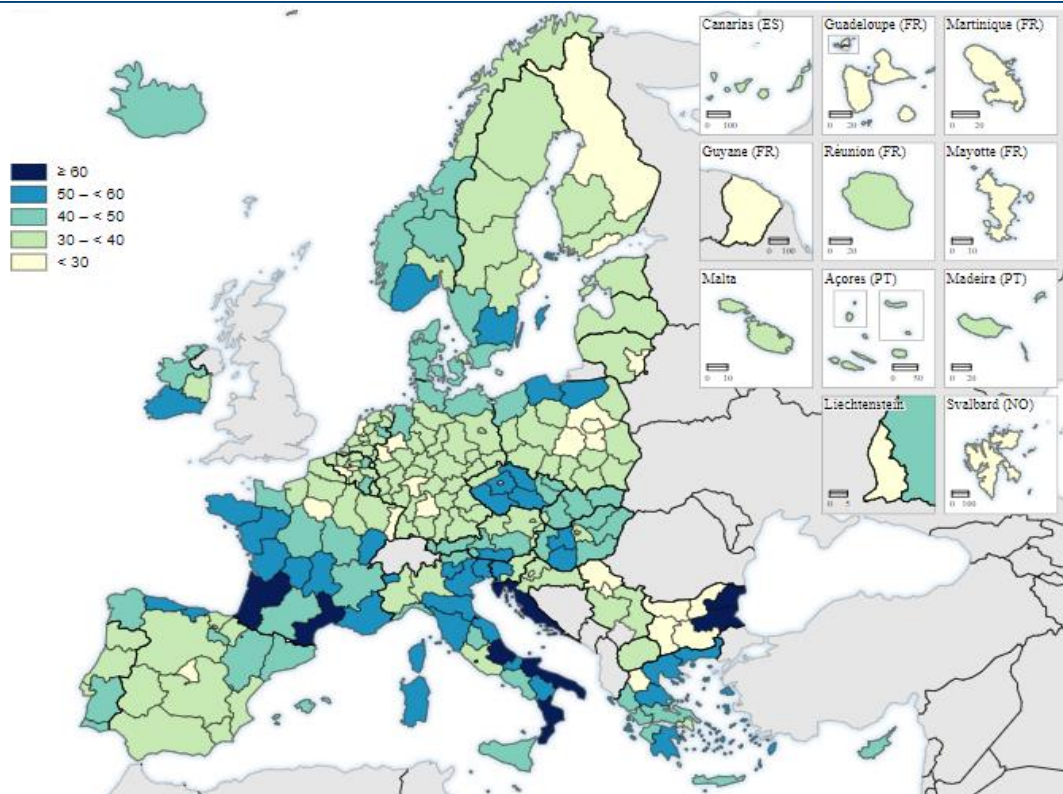
- **21.000** poduzeća (uglavnom MSP) + direktno i indirektno vezanih poduzeća
- **19,5%** udio u BDP-u
- **13,3%** zaposlenih
- Apsolutni doprinos turizma gospodarstvu :
 - 2023. g. 12,7 milijardi EUR
 - 2028. g. 21,5 milijardi EUR - rast za oko **70%**
- **90% stranih / 10% domaćih gostiju**

UZROCI EMISIJA

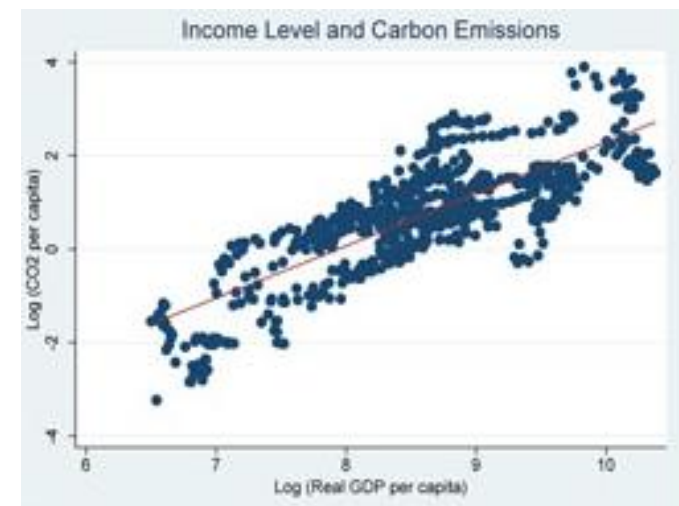
Intenzitet turizma

UDIO NOĆENJA TURISTA (%) u srpnju i kolovozu 2023. (NUTS 2)

Izvor: EUROSTAT

VEZA PRIHODA I RAZINE EMISIJA –
izostanak razdvajanja (decoupling)

Izvor : GCA; IMF; World Bank, Cevik S. 2022

UTJECAJI I RIZICI PROMJENE KLIME

Primjer Mediterana

- Značajno povećanje ekstremnih vrućina
- Smanjenje količine padalina i protoka vode u rijekama
- Povećani rizik od suša
- Povećani rizik od gubitka bioraznolikosti
- Povećani rizik od šumskih požara
- Povećana kompeticija među korisnicima vodnih resursa
- Povećana potražnja za vodom u poljoprivredi
- Smanjenje poljoprivrednih prinosa
- Povećani rizik za uzgoj stoke
- Povećanje smrtnosti uslijed toplinskih valova
- Proširenje staništa „južne“ bolesti
- Povećanje potrebe za energijom za hlađenje
- Smanjeni broj turista u glavnoj sezoni i povećanje u drugim sezonama
- Povećana pojava višestrukih klimatskih rizika
- Gotovo svi gospodarski sektori su ugroženi
- Visoka ranjivost na učinke klimatskih promjena koji dolaze izvan Europe

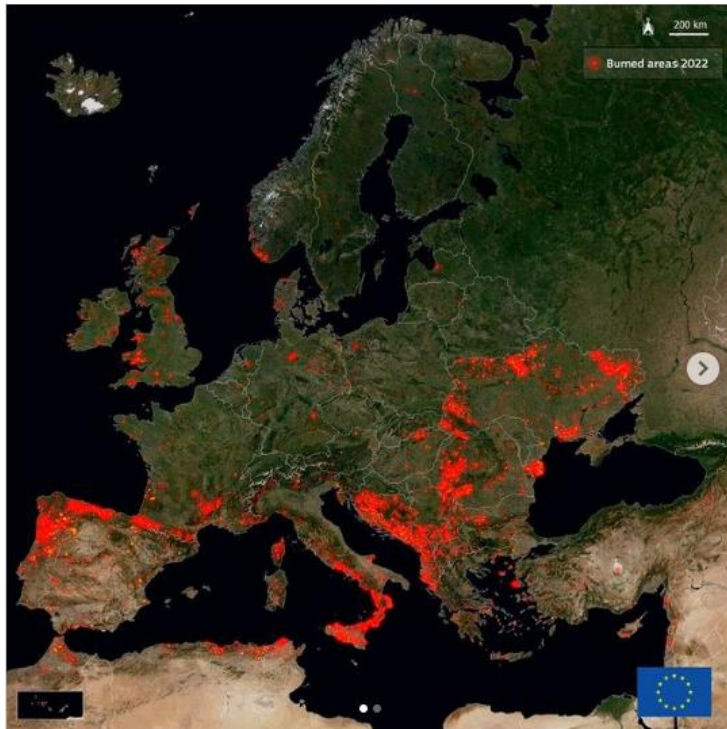
- **95%** ekonomske vrijednosti gospodarstva na Mediteranu vezano uz obalni turizam
- **17 milijardi EUR/godišnje** iz ekosustava

Izvor : Europska agencija za okoliš, <https://www.eea.europa.eu/highlights/climate-change-poses-increasingly-severe>

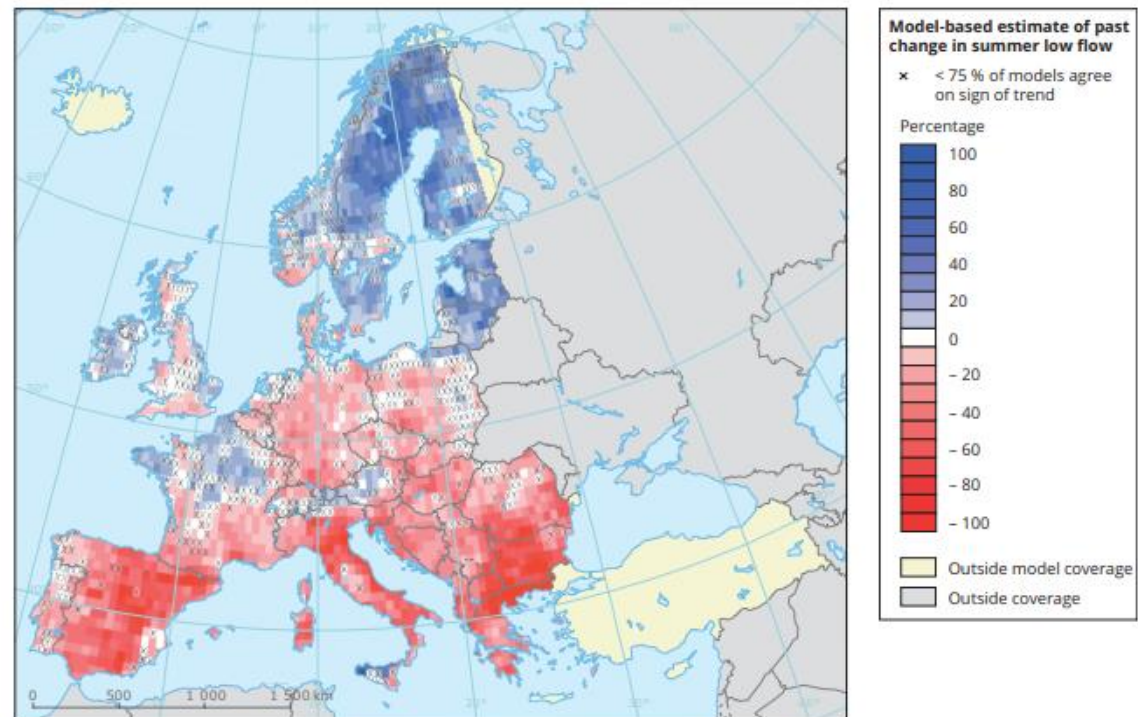
UTJECAJI I RIZICI PROMJENE KLIME na Europskom kontinentu

OPOŽARENE POVRŠINE

Izvor : Europska komisija,
Copernicus database, 2023

VODNI PROTOK u rijekama tijekom ljetnih mjeseci

Izvor : Europska agencija za okoliš,
<https://www.eea.europa.eu/publications/climate-change-adaptation-and-disaster>

VEZA IZMEĐU UBLAŽAVANJA I PRILAGODBE KLIMATSKIM PROMJENAMA

UBLAŽAVANJE KLIMATSKIH PROMJENA

glavne aktivnosti koje smanjuju smanjenje emisija stakleničkih plinova

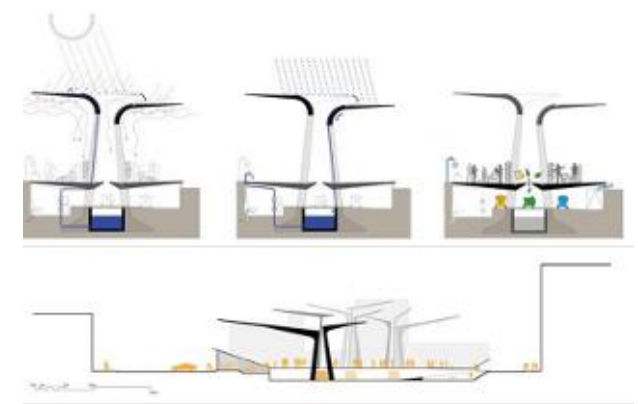
PRILAGODBA KLIMATSKIM PROMJENAMA

glavne aktivnosti za upravljanje rizicima povezanim s učincima klimatskih

NAČINI SMANJIVANJA RIZIKA

Potencijal rješenja u turizmu

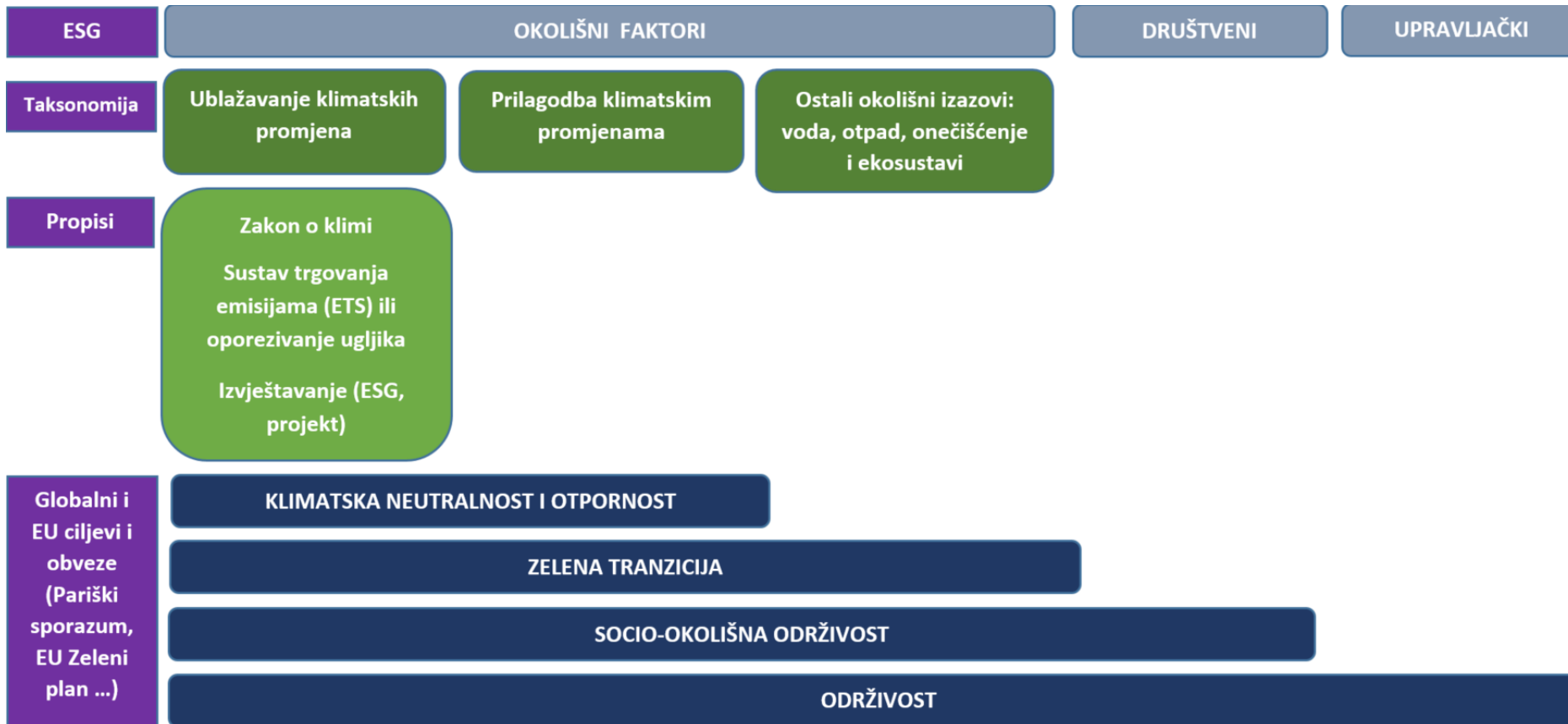
2. MEĐUODNOS TURIZMA I KLIME

ODGOVORI DRUŠTVA
(mehanizmi i alati)
U KONTEKSTU
ZAHTJEVA
ZELENE TRANZICIJE

ODGOVORI DRUŠTVA

Ključne odrednice održivog financiranja u EU

ODGOVORI DRUŠTVA

Održivo financiranje u EU

- ✓ **Tehnološka** - povećanje ENERGETSKE UČINKOVITOSTI i udjela OIE
- ✓ **Prirodna** - zelene površine i vodna tijela / ZELENA I PLAVA INFRASTRUKTURA
- ✓ **Sustavna** – strateško upravljanje okolišem i resursima, duž čitavog lanca vrijednosti

- ✓ **+ Obveze izvješćivanja**
 - čl.8 EU Taksonomije i ESG/ESRS te ESG rating
 - nacionalno zakonodavstvo npr. ROO,PUO/OPEM
 - dobrovoljni „zeleni” sustavi/oznake
 - održivost projekta (5.g) ...

5 KORISTI ODRŽIVOSTI :

1. Smanjenje troškova poslovanja
2. Povećanje prihoda
(komparativna prednost)
3. Očuvanje okoliša i prostora kao osnovnog resursa turizma
4. Otpornost imovine na klimu
5. Održivost lokalne zajednice i zdravlja/dobrobiti

ODGOVORI DRUŠTVA

Nužnost poslovanja u okviru EU Taksonomije (1)

Uredba o EU Taksonomiji (EU) 2020/852 - klasifikacijski sustav određuje
može li se ...

- ekonomska djelatnost **smatrati okolišno održivom**
- da bi se utvrdilo u kojoj je **mjeri ulaganje okolišno održivo**.

4 uvjeta za klasifikaciju djelatnosti kao okolišno održive

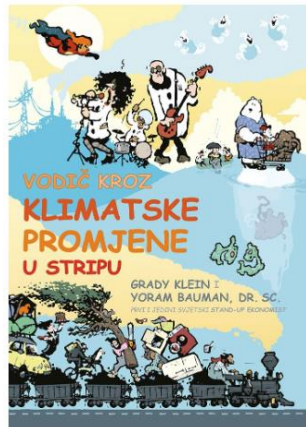
ODGOVORI DRUŠTVA

Osobni izbori, prikupljanje podataka i informiranje dionika

Osobni izbori u borbi protiv klimatskih promjena

Izvor: <https://www.earth-changers.com/purpose/climate-change>

Učinkovitost mjera prilagodbe i ublažavanja učinaka klimatskih promjena u turizmu - COMMITMENT

Područje istraživanja: **Strateško planiranje u turizmu**
Voditelj projekta: Dr. sc. Izidora Marković Vukadin
Razdoblje provedbe: 2024.-2027.

Sustav satelitskih računa održivog turizma Republike Hrvatske

Početak projekta: 2022. godina
Završetak projekta: 2026. godina

< Sve novosti

1.3.2024.

Održane XXI. Rasprave o turizmu na temu: „Upravljanje posjetiteljima u zaštićenim područjima: Kako pomiriti turizam i zaštitu?“

Hvala na pozornosti

Dr.sc. Mira Zovko

mira.zovko@iztg.hr

<https://iztg.hr/hr>

institut za turizam
institute for tourism